

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/92/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621200506
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6621200506.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. X, XXX XX E., zastúpený advokátom Mgr. Jozefom Mochnackým, so sídlom, T. G. Masaryka 14/A, 984 01 Lučenec, proti žalovaným 1/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. G. XXXX/XX, XXX XX J., zastúpený splnomocnenou zástupkyňou K. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. G. XXXX/XX, XXX XX J., 2/ K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. X, XXX XX M. M., zastúpená splnomocneným zástupcom I. K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. N. N. XXXX/XX, XXX XX J., o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 5C/6/2021-208 z 20. mája 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku, ktorým súd žalobu zamietol, potvrdzuje.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie v II. výroku o trovách konania mení tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému 1/ a žalovanej 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % každému zvlášť v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov prvoinštančného konania.

III. Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému 1/ a žalovanej 2/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % každému zvlášť v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky náhrady trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Žalobu o určenie, že nehnuteľnosti v katastrálnom území E. parcela registra „E“ evidovaná na katastrálnej mape č. XXX vinica o výmere 2141 m² vedená na LV č. XXXX a parcela registra „E“ evidovaná na mape určeného operátu č. XXX vinica o výmere 4190 m² vedená na LV č. XXXX (ďalej len „EKN parcela č. XXX“ a „EKN parcela č. XXX“ alebo aj „sporné parcely“) patria do dedičstva po poručiťke O. B., N. K., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela XX.XX.XXXX, súd prvej inštancie zamietol. Vykonaným dokazovaním zistil, že rodičia žalobcu A. B. a O. B. kúpnu zmluvou z 20.11.1972 odkúpili od predávajúcich I. P. s manželkou vinicu bez výmery parcelného čísla XXX, vinicu parcelného čísla XXX o výmere 1618 m² a vinicu parcelného čísla XXX o výmere 2518 m² evidované na mená predávajúcich v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX kat. úz. E., resp. na evidenčnom liste č. XXX a XXX, parcelu č. XXXX/X ovocný sad o výmere 7363 m². Žalobca tvrdil, že nehnuteľnosti zodpovedajúce súčasným EKN parcelám č. XXX G. XXX jeho rodičia až do svojej smrti (otec do 04.02.1984, matka do 28.06.2000) dobromyseľne užívali a následne ich užíval žalobca nerušene až do 12.10.2020, kedy bola žalobcovi zo strany žalovaných doručená výzva na ukončenie zásahov do ich vlastníckeho práva zo strany žalobcu a vysporiadanie užívania nehnuteľností bez zmluvného vzťahu spolu s návrhom na odkúpenie pozemkov v celosti za kúpnu cenu obvyklú v miestnej lokalite. Žalovaní sú podľa zápisov na LV č. XXXX a LV č. XXXX katastrálne území E. podieloví spoluvlastníci EKN parcel č. XXX G. XXX, každý v jednej polovici.

Žalovaný 1/ nadobudol tieto nehnuteľnosti na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 17D/351/2007, Dnot 330/2007 spísaného notárkou JUDr. Janou Rovnou ako súdnym komisárom dňa 23.10.2007 ako jediný dedič poručiteľky. Žalovaná 2/ je zapísaná ako podielová spoluvlastníčka sporných nehnuteľností titulom rozhodnutia Okresného úradu v Lučenci, odbor PPLH č. E-2001/00004 z 31.12.2001. Okresný úrad Lučenec, katastrálny odbor na dožiadanie súdu prvej inštancie oznámil, že manželia P. neboli v katastri nehnuteľností evidovaní ako vlastníci EKN parcely č. XXX a EKN parcely č. XXX v kat. úz. E.. Pôvodnými vlastníkmi pozemnoknižných parciel č. XXX vinica Q. O. bez výmery, vinice parcelného čísla XXX o výmere 1618 m² a vinice parcelného čísla XXX o výmere 2518 m² podľa pozemnoknižnej vložky č. XXXX katastrálne územie E. boli R. G., N. M. (právna predchodkyňa žalovaného 1/) a A. K. D. (žalovaná 2/ A. K. L., N. D.). Len tieto pozemnoknižné parcely č. XXX, XXX G. XXX boli predmetom kúpy podľa kúpno predajnej zmluvy z 20. novembra 1972. EKN parcela č. XXX bola v rovnakých vlastníckych pomeroch v 1/2 na R. G., N. M. a v 1/2 na A. K. D. pôvodne evidovaná v pozemnoknižnej vložke č. XXX katastrálne územie E.; na túto parcelu sa kúpno predajná zmluva z 20. novembra 1972 nevzťahovala. Spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu po O. G., N. M., ktorá zomrela XX.XX.XXXX nadobudol žalovaný 1/ v konaní o prejednanie novoobjaveného majetku vedeného na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 17D/351/2007.

1.1 Po opise teoretických východísk vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) v jednotlivých obdobiach oddelených zmenou právneho predpisu a aplikácie ustanovení § 865 ods. 1, § 868, § 126, § 129, § 130, § 132, § 134, § 135a Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie uzavrel, že právni predchodcovia žalobcu sa nemohli stať vlastníkmi nehnuteľností, ktoré odkúpili kúpnu zmluvou z 20. novembra 1972 od I. P. a jeho manželky G., N. J. z dôvodu, že táto kúpna zmluva napriek jasnej inštrukcii v jej texte, že zmluva nadobudne účinnosť až po jej registrácii štátnym notárstvom, registrovaná podľa zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve nebola. V čase vstupu rodičov žalobcu do držby pozemkov Občiansky zákonník vôbec neupravoval vydržanie. Občiansky zákonník v znení zákona č. 131/1982 Zb. vylučoval nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku vydržaním. Ak aj nehnuteľnosti rodičia žalobcu fakticky ovládali a užívali, vlastnícke právo k nimi vydržaním nenadobudli ani podľa neskoršej právnej úpravy vydržania vlastníckeho práva z dôvodu nespĺnenia jednej zo základných podmienok vydržania vlastníckeho práva podľa § 134 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a to oprávnenú držbu nehnuteľností. Pri posudzovaní dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcu vychádzal súd prvej inštancie aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/283/2009 uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR pod publikačným číslom 73/2015. Rodičom podľa názoru súdu prvej inštancie nie je možné priznať postavenie oprávnených držiteľov, keď kúpna zmluva z roku 1972 nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci požiadavka na registráciu zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnej veci bola v Občianskom zákonníku jasne a jednoznačne formulovaná v ustanovení § 134 ods. 2 v znení účinnom do 31.12.1991 tak, že ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy, pričom na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva. Kúpna zmluva uzatvorená právny predchodcami žalobcu za platnosti jednoznačného a zrozumiteľného znenia zákona o požiadavke písomnej formy a registrácie štátnym notárstvom pre účinné nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku kúpou aj pri neznalosti tohto zákonného ustanovenia nemôže viesť k vydržaniu. Aj keď právni predchodcovia žalobcu mohli byť subjektívne presvedčení, že im vlastnícke právo k nehnuteľnostiam patrí, žiadne objektívne skutočnosti nesvedčia o ich dobromyseľnej držbe nehnuteľností. V okolnostiach posudzovanej veci neobstoja podľa názoru súdu prvej inštancie skutkové a právne dôvody preferencie ochrany dobromyseľného nadobúdateľa k nehnuteľnosti pred princípom „nemo plus iuris“ z dôvodu, že kúpna zmluva z 20. novembra 1972 je absolútne neplatným právnym úkonom, ktorá nevyvolala žiadne právne následky. Ak sa právni predchodcovia žalobcu nestali vlastníkmi kupovaných nehnuteľností, nemôžu byť ani predmetom dedičských konaní po nich. Nič na tomto závere nemohli zmeniť ani výpovede žalobcom navrhovaných svedkov, preto ich výsluch okresný súd nevykonal.

1.2 Výrok o povinnosti žalobcu nahradiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % odôvodnil súd prvej inštancie odkazom na ustanovenie § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) a rozporne s výrokom v bode 63 odôvodnenia uvádza, že „žalobca bol v konaní úspešný, súd mu preto priznal právo na náhradu trov konania od žalovaného v rozsahu 100 %“.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca s odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. e), f), h) Civilného sporového poriadku vytýkajúc súdu prvej inštancie, že nevykonal

navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Jediným dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie zamietol žalobu je nepreukázanie dobromyseľnej držby nehnuteľností právnymi predchodcami žalobcu. Dobromyseľnosť držiteľa ako vnútorný psychický stav spočívajúci v presvedčení držiteľa, že mu vec patrí, je treba vždy hodnotiť objektívne a nielen zo subjektívneho presvedčenia držiteľa veci. Základným rozlišujúcim kritériom je, či držiteľ veci pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda, patrí. Okolnosti, z ktorých možnosť usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí v spore preukázať držiteľ veci (nadobúdací titul, i keď neplatný – putatívny). V zmysle platnej judikatúry je možné existenciu dobromyseľnosti držiteľa odvodiť od neplatného (putatívneho) nadobúdacieho titulu. Dobromyseľnosť držiteľa v prípade platného právneho titulu, ktorému k perfektnosti chýba akt predpísaný zákonom (registrácia na štátnom notárstve, súhlas národného výbor, vklad do katastra nehnuteľností, prípadne iná podmienka stanovená zákonom k tomu, aby mohli nastať vecnoprávne účinky nadobúdacieho titulu) nemožno dobromyseľnosť držiteľa bez posúdenia konkrétnych okolností prípadu vylúčiť. Tento záver vyplýva zo staršej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/117/1994, 3Cdo/80/2001 a R 44/1996. Pri striktnom vyžadovaní perfektnosti nadobúdacieho právneho titulu bez ohľadu na iné okolnosti, za ktorých sa držiteľ ujal držby, z ktorých možno napriek imperfektnosti nadobúdacieho titulu vyvodiť dobromyseľnosť držiteľa, sa javí inštitút vydržania v slovenskom právnom poriadku ako obsolentný. Minimálne ohľadne pozemku EKN parcely č. XXX okrem súdom vyhodnotenej nedobromyseľnosti držiteľov boli splnené všetky podmienky vydržania. Žalobca má za to, že súd prvej inštancie otázku, či právni predchodcovia žalobcu boli oprávnenými držiteľmi neposúdil správne. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/283/2009 (R 73/2015), na ktoré sa v rozhodnutí odvoláva súd prvej inštancie, bolo prekonané novšou judikatúrou Najvyššieho súdu SR napríklad uznesením z 12.08.2021 sp. zn. 5Cdo/210/2019 a nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018. Aplikujúc rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/283/2009 rozhodol súd prvej inštancie predčasne, pre žalobcu prekvapujúcu bez toho, aby vykonal žalobcom navrhované dôkazy. Vychádzajúc z názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky prezentovaného v náleze sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, podľa ktorého pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol, za poctivý spôsob nadobudnutia veci je potrebné považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi, spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné plnenie, je právny záver okresného súdu o nedobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcu a z tohto záveru vyplývajúce rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žaloby v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Listinou základných práv a slobôd. Udalosťou, ktorá mohla v právnych predchodcoch žalobcu dôvodne vyvolať presvedčenie, že sú vlastníkami nehnuteľností je písomná kúpna zmluva z 20.11.1972, aj keď nebola registrovaná štátnym notárstvom. Táto zmluva je platná. Dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcu umocňovalo riadne vyplatenie kúpnej ceny, faktické prevzatie držby nehnuteľností v rozsahu, v akom boli kupované, vo vyznačenom rozsahu v prírode, následné oplotenie nehnuteľností a ich užívanie. Matka žalobcu splnila všetky podmienky vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, keď ich mala vo svojej dobromyseľnej a pokojnej držbe nepretržite od 20.11.1972 až do 28.06.2000, takmer 28 rokov. Žalovaný 1/ upozornil žalobcu na skutočnosť, že nie je vlastníkom nehnuteľností až výzvou doručenou 12.10.2020. Počas celej doby držby nehnuteľností platili právni predchodcovia žalobcu a neskôr žalobca aj daň z nehnuteľností.

2.1 Podľa kúpnej zmluvy nadobudli právni predchodcovia žalobcu parcely č. XXX, S. XXX G. S. XXX evidované v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX, resp. na evidenčnom liste č. XXX G. XXX ako parcela č. XXXX/X druh pozemku ovocné sady o výmere 7363 m². Podľa vytyčenia na mieste samom sa kúpna zmluva z 20.11.1972 vzťahuje aj na EKN parcelu č. XXX. Táto parcela bola prečíslovaná. Za kupované pozemky zaplatili právni predchodcovia žalobcu 15 000,- Sk, čo svedčí o tom, že kupovali oveľa väčšiu výmeru ako je súčet výmer kupovaných parciel uvedených v kúpnej zmluve. V súvislosti s možnosťou nadobudnutia vydržaním iného pozemku ako je uvedený v zmluve pri faktickom ujatí sa držby takéhoto v zmluve neuvedeného pozemku poukazuje žalobca na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, rozsudok sp. zn. 22Cdo/954/2005 z 15. júla 2006. EKN parcela č. XXX však bola súčasťou kúpnej zmluvy aj v teréne vykolíkovanej výmery, ktorá bola odovzdaná predávajúcimi kupujúcim a následne kupujúcimi dobromyseľne a nerušene užívaná.

2.2 Žalobca preto navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, prípadne sám meritórne vo veci rozhodol a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

3. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu zhrnul skutkový stav zistený v konaní pred súdom prvej inštancie. Zdôraznil, že kúpna zmluva z 20.11.1972 nebola registrovaná štátnym notárstvom a žalobca nepredložil relevantný doklad, na základe čoho mali jeho právni predchodcovia nadobudnúť EKN parcely č. XXX G. XXX do svojho vlastníctva a prečo v celosti, keď boli v podielovom spoluvlastníctve dvoch spoluvlastníkov. Žalobca nepreukázal, ako sa jeho právni predchodcovia dostali k výmere pozemkov v rozsahu 7363 m², keď pri parcele č. XXX v pozemnoknižnej vložke č. XXXX nebola uvedená výmera. Takýmto spôsobom bola označená v kúpnej zmluve z 20.11.1972 parcela č. XXX (bez výmery). Vinice zapísané v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie E. zakúpili v roku 1917 manželka G. M., N. T. a I. M.. Polovicu vinice po I. M. zdedila v roku 1949 dcéra R. G., N. M., ktorá zomrela XX.XX.XXXX a druhá polovica po matke G. M. bola v roku 1958 odpredaná A. K. D., nar. XX.XX.XXXX. Rodičia žalobcu kupovali nehnuteľnosti v roku 1972, avšak o dva roky neskôr 01.10.1974 predáva R. G. s manželom I. v 1/2 a A. K. D. v 1/2 parcely č. XXX G. XXX T. Q. a manželke a táto zmena je v pozemnoknižnej vložke č. XXXX riadne poznamenaná s odkazom na kúpnopredajnú zmluvu R I 202/75. Vinice parcelného čísla XXX G. XXX boli zamerané geometrickým plánom, odpredávané parcely vyznačené železnými kolíkmi. Parcely č. XXX G. XXX vlastní v súčasnosti F. Q. titulom kúpnej zmluvy z 10. marca 2022. Vo vlastníctve žalovaných a 1/ a 2/ zostal zvyšok týchto parciel. EKN parcela č. XXX nebola predmetom kúpnopredajnej zmluvy z roku 1972, túto si žalobca privlastnil bez akéhokoľvek dôvodu. Nepravdivé je tvrdenie žalobcu, že jeho právni predchodcovia vlastnili sporné pozemky od roku 1972, rovnako ako tvrdenie, že pozemky boli oplotené, pretože ešte v roku 2014 tam žiadne oplotenie nebolo; žalobca si oplotil pozemok až nedávno.

3.1 Žalobcom predložené listiny o platbe daní z nehnuteľností nie sú dôkazom o tom, že daň platil práve za sporné pozemky, keď v predpisoch nie sú uvedené parcelné čísla. Aj žalovaný platil od roku 1991 za tieto pozemky daň Mestskému úradu vo Fiľakove, o čom predložil potvrdenie.

3.2 Žalovaný 1/ navrhuje potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalovaná 2/ oproti vyjadreniam v prvostupňovom konaní vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že sa bez výhrad podriadi právoplatnému rozhodnutiu súdu vo veci a v prípade zamietnutia žaloby sa vzdá svojho spoluvlastníckeho práva v celom rozsahu v prospech tej strany sporu, ktorá bude úspešná. Ona nemá vedomosť o tom, že by sporné pozemky niekedy boli vo vlastníctve I. P. a jeho manželky, že by títo označené parcely odpredali v roku 1972 právnym predchodcom žalobcu a nemala vedomosť ani o tom, že žalobca uvedené pozemky užíva. Vzhľadom na dôvodné podozrenie, že žalobca a jeho právni predchodcovia neboli pri užívaní sporných pozemkov dobromyseľní ako je to uvedené v odôvodnení prvostupňového rozsudku, navrhuje žalovaná 2/ potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie.

5. Žalobca v reakcii na vyjadrenia žalovaných tvrdil, že predmet kúpy z roku 1972 bol vo vyznačenom rozsahu oplotený už jeho právnymi predchodcami, čo mienil žalobca preukázať výsluchmi vlastníkov susedných pozemkov, ktorých čestné prehlásenia súdu predložil a ich vypočutie okresnému súdu navrhoval. Z vyjadrenia žalovanej 2/ nie je zrejmé, či uplatnený nárok žalobcom uznáva alebo nie, keď zmenila názor, v prospech koho sa vzdá svojho spoluvlastníckeho podielu.

6. V podaní z 02.09.2022 žalovaný 1/ spochybnil tvrdenia žalobcu o platení dane za sporné parcely s tým, že pozemky pre účely platenia daní prihlásil žalobca až v roku 2009 a dane podľa ním predložených potvrdení riadne platil za výmeru pozemkov 12472 m², ktorá nemá žiadnu výpovednú hodnotu od roku 2012. Žalobca by mal vedieť aj o tej skutočnosti, že k predmetným viniciam patrila aj vínna pivnica dlhá 90 m spolu s vínnym domom v rade pivníc na T. P., ktorej vlastníkami boli G. M., N. T. a R. G., N. M., ktorú žalovanému 1/ v reštitučnom konaní v roku 1991 štát vrátil a ktorú v roku 2012 odpredal žalovaný 1/ U. E. a jeho manželke I.. V prípade kúpy pozemkov v roku 1972 mala byť súčasťou kúpnej zmluvy aj táto pivnica. Žalobcom predložené čestné vyhlásenia pokladá za zavádzajúce, špekulatívne a nedôveryhodné. V. D. sa stala vlastníčkou pozemku podľa LV č. X katastrálne územie E. v roku 1995 na základe dedičského konania. T. K. nie je vlastníkom žiadnych pozemkov, vlastní iba garáž, ktorú nadobudol v roku 2014, o čom svedčí LV č. X katastrálne územie E.. I. Q. je vlastníkom vinice v zastavanej časti dostatočne vzdalenej od sporných pozemkov, o čom svedčí LV č. X katastrálne územie E.. T. M. nie je vlastníkom žiadnych pozemkov. J. Q. vlastní iba rodinný dom od roku 1992 a byt na C. D. A. E. a ide o suseda žalobcu. Žalovaný 1/ popiera, že by boli pozemky oplotené právnymi predchodcami žalobcu. V rokoch 2012 – 2014 žiadne oplotenie okolo pozemkov vybudované nebolo. Žalobca začal špekulatívnym spôsobom využívať sporné pozemky až po roku 2014.

7. Napadnutý rozsudok vydal Okresný súd Lučenec. Funkčne príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti tomuto rozsudku je podľa § 34 ods. 1 C. s. p. Krajský súd v Banskej Bystrici, v obvode ktorého sa nachádza okresný súd, ktorý rozhodol v prvej inštancii (§ 3 ods. 1 písm. b/ zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov).

7.1 Skutkový stav zistený súdom prvej inštancie považuje odvolací súd za zistený úplne a správne a v súlade s § 383 C. s. p. ho vzal za základ svojho rozhodnutia. Dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie nebolo potrebné zopakovať ani doplniť, z tohto dôvodu prejednal odvolací súd vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) a po vyhodnotení odvolacích námietok žalobcu ako nedôvodných rozsudok súdu prvej inštancie v prvom výroku o veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil a v II. výroku o trovách konania zmenil podľa § 388 iba z formálnych dôvodov, aby bolo jednoznačne ustálené, komu a v akom pomere má žalobca nahradiť trovy prvoinštančného konania.

8. Podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd sa nestotožňuje v plnom rozsahu s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, čo však nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia v jeho výrokoch. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je v niektorých častiach nepresné alebo nesprávne. Vzhľadom na široký opis teórie o vydržaní vlastníckeho práva je potrebné upresniť, ktoré ustanovenia Občianskeho zákonníka bolo potrebné na posúdenie žalobcom uplatneného nároku aplikovať, aby bolo zrejmé, z ktorých skutkových a právnych záverov okresného súdu vyvodzuje odvolací súd správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci.

10. Žalobca pôvodne nezastúpený právnym zástupcom sa žalobou doručou Okresnému súdu Lučenec 04.02.2021 domáhal určenia vlastníckeho práva v prospech seba odvodzujúc si vlastnícke právo k EKN parcelám č. XXX G. XXX od kúpnej zmluvy uzavretej jeho rodičmi 20.11.1972 (zostalo nevysvetlené, prečo predchádza dátum overenia podpisov na zmluve jej uzavretiu) a následného užívania nehnuteľností spoločne s rodičmi a po ich smrti samostatne. Žalobca pôvodne tvrdil, že on vydržal vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam v dôsledku viac ako 10 rokov trvajúcej nepretržitej dobromyseľnej držby a v roku 2001 mal byť na listy vlastníctva ohľadne týchto parciel ako vlastník zapísaný on. Užívanie nehnuteľností preukazoval evidenčným listom č. XXXX, na ktorom je pri parcelách registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape s druhom pozemku vinice a ovocné sady v katastrálnom území E. (odlišných parcelných čísel) zapísaný ako držiteľ alebo iná oprávnená osoba spolu s I. N., ku ktorej svoj vzťah neobjasnil. Žalobca tvrdil, že EKN parcela č. XXX má v registri „C“ katastra nehnuteľností priradené parcelné číslo XXXX/X a EKN parcela č. XXX je v súčasnosti vedená pod parcelným číslom CKN XXXX/X. Žalobcom tvrdené skutočnosti z evidenčného listu č. XXXX katastrálneho územie E. vyhotoveného 28.01.2014, ktoré boli doložené ako prílohy žaloby, nevyplývajú. Iba rukou sú dopísané k parcelným číslam registra „C“ parcelné čísla registra „E“. CKN parcela č. XXXX/X podľa evidenčného listu č. XXXX, o ktorej žalobca tvrdí, že sa rovná EKN parcele č. XXX má v evidenčnom liste č. XXXX katastrálne územie E. vyznačenú výmeru 7 m² a ide o ovocný sad. EKN parcela č. XXX podľa LV č. XXXX katastrálne územie E. vinica má mať pritom výmeru 4190 m². CKN parcela č. XXXX/X, ktorá má podľa žalobcu a ním predloženého evidenčného listu č. XXXX katastrálne územie E. zodpovedať EKN parcele č. XXX, má podľa zápisu na evidenčnom liste výmeru 71 m², ale podľa výpisu z listu vlastníctva č. XXXX katastrálne územie E. má parcela EKN č. XXX výmeru 2141 m². V kúpnopredajnej zmluve z 20. novembra 1972 sú rodičmi žalobcu kupované nehnuteľnosti označené číslami podľa pozemkovej knihy a číslom pozemnoknižnej zápisnice (vložky) ako parcely č. XXX, XXX G. XXX z pozemnoknižnej zápisnice č. XXXX, ale nie celkom zrozumiteľne aj ďalšími údajmi v znení: „respektívne vedené v EN evid. list č. XXX a XXX, parc. č. XXXX/X ovocný sad vo výmere 7363 m² tak, ako tieto vzájomne si vyznačili, odpredávatelia podpisom tejto zmluvy odovzdali a kupitelia prevzali do bezpodielového vlastníctva“. Evidenčné listy uvádzané v kúpnopredajnej zmluve č. XXX a XXX predložené neboli. Na pojednávaní dňa 20.05.2022 žalobca uvádzal, že jeho rodičia pozemnoknižné parcely č. XXX G. XXX neužívali, do zmluvy sa dostali asi len preto, že boli evidované na totožnej listine ako parcela č. XXX bez výmery, ktorú jeho rodičia užívali. Na otázku splnomocnenej zástupkyne žalovaného 1/ od akého titulu si odvodzuje vlastnícke právo k EKN parcele č. XXX, keď

v kúpnej zmluve z roku 1972 sa neuvádza ako jej predmet žalobca odpovedal, že pravdepodobne došlo v zmluve k písárskej chybe alebo sa menili parcelné čísla.

11. Žalovaný 1/ pripojil ku svojmu vyjadreniu k žalobe prílohu katastrálnej mapy, z ktorej vyplýva poloha pôvodných EKN parciel č. XXX G. XXX, že ide o susediace parcely, ktoré majú byť v súčasnosti súčasťou CKN parciel č. XXXX G. XXXX. Odlišná a vzdialená je poloha ďalších parciel, ktoré mali byť predmetom kúpnej zmluvy z 20. novembra 1972 ako vinica parcelného čísla XXX o výmere 1618 m² a vinica parcelného čísla XXX o výmere 2518 m². Právnymi predchodcami žalobcu kupované parcely č. XXX, XXX G. XXX teda nemohli tvoriť jednu parcelu EKN č. XXXX/X o výmere 7363 m² z dôvodu ich rozdielnych polôh a príliš veľkého rozdielu vo výmerách, ktoré súčtom tvorili parcely č. XXX, XXX G. XXX v kúpnej zmluve z roku 1972 iba 4136 m², keďže pri parcele č. XXX výmera uvedená nie je.

12. Podľa správy Okresného úradu Lučenec, katastrálny odbor z 02.12.2021 bola EKN parcela č. XXX katastrálne územie E. pôvodne evidovaná v pozemnoknižnej vložke č. XXX a EKN parcela č. XXX katastrálne územie E. bola pôvodne evidovaná v pozemnoknižnej vložke č. XXXX. Manželia P. neboli evidovaní v pozemkovej knihe ani na novozaložených listoch vlastníctva č. XXXX G. XXXX ako vlastníci týchto nehnuteľností. Správnosť tejto správy je potvrdená fotokópiami originálu pozemnoknižnej vložky č. XXXX kat. úz. E. a listov vlastníctva č. XXXX G. XXXX, z ktorých je zistiteľná chronológia zmien vlastníkov.

13. Žalobca doložil listiny preukazujúce, že jeho rodičia manželom P. zaplatili 12.12.1972 sumu 5 000,- Kčs za „vinicu vedenú v katastrálnom území mesta E. č. EN XXXX/X“ a súčasne vyhlásil, že týmto obnosom je úplne vyrovnaný dlh „kupiteľov“ A. B. a a jeho manželky, ktorá suma síce nekorešponduje s cenou dohodnutou v kúpnopredajnej zmluve z 20. novembra 1972, čo ale podľa názoru odvolacieho súdu nevylučuje, že kúpna cena nemohla byť zaplatená v dvoch splátkach, keď aj v kúpnopredajnej zmluve z 20. novembra 1972 je uvedené, že kúpna cena bola vyplatená pri podpise prevodnej listiny. Odvolací súd považuje za preukázané, že za kupované nehnuteľnosti od manželov P. právni predchodcovia žalobcu kúpnu cenu zaplatili, nie však to, že manželia P. odpredali právnym predchodcom žalobcu práve sporné nehnuteľnosti. Ak účastníci kúpnej zmluvy z 20.11.1972 presne označili parcely číslami a pozemnoknižnou vložkou, museli vidieť, že predávajúci v pozemnoknižnej vložke č. XXXX ako vlastníci označených nehnuteľností zapísaní nie sú. Žalobcom predložené listiny nepotvrdzujú, že predmetom prevodu a kúpy podľa kúpnej zmluvy z 20. novembra 1972 boli práve EKN parcely č. XXX o výmere 2141 m² a č. XXX o výmere 4190 m² v katastrálnom území E., ako to tvrdí žalobca v žalobe. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že parcela č. XXX podľa správy Okresného úradu Lučenec evidovaná pôvodne v pozemnoknižnej vložke č. XXX predmetom prevodu v roku 1972 nebola. Vo vzťahu k tejto parcele evidovanej v súčasnosti na LV č. XXXX v katastrálnom území E. chýba akýkoľvek titul, od ktorého by si mohli právni predchodcovia žalobcu odvodzovať presvedčenie, že im vlastnícky patrí.

14. Žalobca sa nedomáha určenia vlastníckeho práva v prospech svojej právnej predchodkyne aj vo vzťahu k pozemnoknižným parcelám č. XXX G. XXX, ktoré kúpnu zmluvou z 20. novembra 1972 jeho rodičia mali od manželov P. tiež odkúpiť. Dôvodom podľa vyjadrenia žalobcu je, že jeho rodičia tieto parcely vôbec neužívali (nekúpili?), do kúpnej zmluvy sa dostali omylom. Dohodnutá kúpna cena 15 000,- Kčs mala zahŕňať kúpnu cenu aj za tieto parcely. Všetky tri parcely, ktoré podľa tvrdenia žalobcu jeho rodičia kúpnu zmluvou z 20. novembra 1972 od manželov P. odkúpili, boli zapísané spoločne v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX katastrálne územie E. ako podielové spoluvlastníctvo R. G., N. M. v 1/2 a A. K. D., súčasnej žalovanej 2/, v 1/2. Kópiou kúpnopredajnej zmluvy z 1. októbra 1974 na č. I. 196 spisu registrovanej bývalým Štátnym notárstvom v Lučenci pod sp. zn. R I. 202/75 je preukázané, že časť parciel č. XXX G. XXX odpredala R. G. K. Q. so súhlasom zapísanej podielovej spoluvlastníčky A. K. D., ktorá v kúpnej zmluve vyhlásila, že je ako vlastníčka v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie E. zapísaná omylom a jej vlastníctvo tvorí záhrada v inom hone. Žalovaná 2/ aj v tomto súdnom spore vo vyjadrení k žalobe z 02.03.2021 vyhlásila, že nemá vedomosť o tom, že je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností evidovaných v katastrálnom území E. na LV č. XXXX G. XXXX a že tieto pozemky užíva žalobca na základe ním uvedenej kúpnej zmluvy. Žalovaná 2/ ako jediná pôvodná žijúca podielová spoluvlastníčka nehnuteľností uvedených v kúpnej zmluve z 20. novembra 1972 nevysvetlila omyl pri zápise jej vlastníckeho práva do pozemnoknižnej vložky č. XXXX, kat. úz. E. a vyjadriť sa k užívaniu sporných parciel rodinou žalobcu nevedela. Odvolací súd konštatuje, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno o svojom tvrdení, že kúpnu zmluvou z 20. novembra 1972 jeho

rodičia kúpili práve pozemky, ktoré stotožňuje s EKN parcelami č. XXX G. XXX v katastrálnom území E.. Žalobca sám spochybnil aké parcely jeho rodičia kúpnu zmluvou z 20. novembra 1972 kúpili.

15. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k žalobe z 8. marca 2021 uvádzal, že v roku 2014 boli vinice parcelného čísla EKN XXX G. XXX zarastené a neobrábané. Pri iniciách stojaci vínný domček, do ktorého sa odkladalo pracovné náradie obýval nejaký bezdomovec. Až pri návšteve na jar 2020 zistil, že na parcelách, ktoré sú predmetom sporu sa postavila bez súhlasu podielových spoluvlastníkov záhradná chatka a pozemky sa oplotili. Žalobca v replike na toto vyjadrenie na č. l. 104 spisu nevyvrátil tvrdenie žalovaného 1/, že oplotenie bolo vybudované až v rokoch 2014. Sám uviedol, že oplotenie nebolo vždy súčasťou sporných nehnuteľností a bolo doplnené ním z dôvodu ochrany plodín pred divokou zverou. Tým je vyvrátené následné tvrdenie žalobcu v konaní, že kúpené nehnuteľnosti v roku 1972 oplotili už jeho právni predchodcovia a v rozsahu vybudovaného oplotenia tieto nehnuteľnosti užívali a v rovnakom rozsahu ich v užívaní pokračoval žalobca.

16. Pozemky v roku 1972 kupovali manželia B. spoločne do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V podaní, ktorým žalobca žiadal pripustiť zmenu žaloby z určenia vlastníckeho práva v jeho prospech na určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po jeho matke uvádzal, že otec A. B. nenadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním podľa Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. apríla 1983 z dôvodu, že zomrel dňa X. XXXXXXXX XXXX, teda pred uplynutím lehoty potrebnej na vydržanie vlastníckeho práva podľa § 135a OZ a § 865 ods. 3 OZ (v rozsudku súdu prvej inštancie je nesprávne uvedený § 856 ods. 3 OZ – poznámka odvolacieho súdu). Žalobca ale neuviedol, na základe čoho mala jeho matka po smrti manžela nadobudnúť presvedčenie, že nadobudla vlastnícke právo aj k tej časti pozemkov, ktoré pôvodne patrili jej nebohému manželovi. Dedičské rozhodnutie po nebohom otcovi žalobcu A. B., ktorý mal zomrieť XX.XX.XXXX v konaní predložené nebolo.

17. Žaloba, ktorou sa dedič domáha určenia, že tá ktorá vec patrí do dedičstva po poručiťelvi, je žalobou o určenie vlastníckeho práva ku dňu smrti poručiťela. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3Cdo/154/2010 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 32/2011 uviedol, že v konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťelvi ide o posúdenie, či poručiťel bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťela a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Na toto rozhodnutie nadväzuje aj ďalšia súdna prax, ktorá tieto závery akceptuje, napríklad uznesenie NS SR sp. zn. 9Cdo/116/2022 z 25.04.2023 a v ňom citované rozhodnutie najvyššieho súdu. Po pripustení zmeny žaloby bolo teda úlohou súdu prvej inštancie zistiť, či poručiťelka O. B., ktorá zomrela XX.XX.XXXX ako rozvedená, bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou EKN parciel č. XXX G. XXX v katastrálnom území E. v celosti, ako tvrdí žalobca.

18. V konaní o určenie, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťelvi sa všetci dedičia považujú za nútených procesných spoločníkov podľa § 78 ods. 1 C. s. p. Konania o takejto žalobe sa musia zúčastniť (ako žalobcovia alebo žalovaní) všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie (porovnaj uznesenie NS SR zo 16. mája 2019 sp. zn. 8Cdo/94/2018, rozsudok NS SR z 30. mája 2011 sp. zn. 1Cdo/183/2009, R 49/82, R 65/2003).

18.1 Podľa osvedčenia o dedičstve vydaného JUDr. Máriou Jurinovou vo veci sp. zn. D 1076/00 Okresného súdu Lučenec o prejednaní dedičstva po nebohej O. B., zomrelej XX.XX.XXXX ako dedičia zo zákona v prvej dedičskej skupine prichádzajú do úvahy A. B., nar. XX.XX.XXXX, syn poručiťelky a G. M., nar. XX.XX.XXXX, ktorý nebol potomkom poručiťelky, ale jej veriteľom. Právne postavenie G. M. vyplýva aj z ďalšieho textu osvedčenia o dedičstve, podľa ktorého „dedičia uzavreli o vyporiadaní dedičstva túto dohodu: zákonného dediča a veriteľa o prenechaní dedičstva na uspokojenie pohľadávky nasledovne: 1/2 rodinného domu špecifikovaného v súpise nadobúda: G. M. veriteľ“. Odvolací súd uzatvára, že G. M. nebol dedičom po poručiťelke, ako ho nesprávne označuje súdna komisárka v osvedčení o dedičstve a jediným dedičom poručiťelky O. B. je jej syn žalobca. Okruh strán sporu vzhľadom na to, že na LV č. XXXX G. XXXX katastrálne územie E. sú ako podieloví spoluvlastníci dotknutých nehnuteľností zapísaní len žalovaní 1/ a 2/, bol určený správne.

19. O. B. zomrela XX.XX.XXXX. Ak sa v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva posudzuje existencia vlastníckeho práva poručiťela ku dňu jeho smrti, bolo potrebné v konaní skúmať, či ku dňu 28.06.2000 nadobudla O. B. vlastnícke právo k EKN parcele č. XXX a EKN parcele č. XXX v katastrálnom území E..

20. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu 28.06.2000 (ktoré znenie bolo potrebné na nadobudnutie vlastníckeho práva O. B. aplikovať) upravoval nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním (žalobcom tvrdený spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva jeho matkou) v § 134 tak, že oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnuťnosť a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť. Vlastníkom nehnuteľnosti sa podľa § 134 ods. 1 OZ v znení účinnom po 1. januári 1992 mohla stať osoba, ktorá splnila podmienky stanovené citovaným ustanovením. Ustanovenie § 868 Občianskeho zákonníka uvádza, že pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992. Vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pre 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Právna úprava v Občianskom zákonníku po prijatí novely uskutočnenej zákonom č. 509/1991 Zb. umožňovala držbu nehnuteľností uskutočňovanú do 31.12.1991 započítať do dĺžky vydržacej doby, čo znamená, že matka žalobcu mohla vydržať vlastnícke právo k oprávnené držaným nehnuteľnostiam podľa právnej úpravy účinnej ku dňu svojej smrti, ak by bolo preukázané, že minimálne 10 rokov do svojej smrti žalobcom označené nehnuteľnosti dobromyseľne a nerušene užívala.

20.1 Žalobca v podaní, ktorým zmenil žalobu z určenia vlastníckeho práva vo svoj prospech na žalobu o určenie, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania patria do dedičstva po jeho matke tvrdil, že matka vydržala vlastnícke právo k označeným nehnuteľnostiam už 1. apríla 1984 z dôvodu, že jej dobromyseľná a nerušená držba nehnuteľností začala 20.11.1972 a podľa ustanovenia § 135a Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 131/1982 Zb. sa mohol občan, ktorý mal v nepretržitej držbe nehnuteľnú vec 10 rokov stať jej vlastníkom.

21. Ustanovenie § 135a ods. 1, 2 v znení zákona č. 131/1982 Zb. znelo: Vlastníkom veci, ktorá môže byť predmetom osobného vlastníctva, sa stane občan, ktorý má nepretržite v držbe (§ 132a ods. 1) hnuťľnú vec tri roky a nehnuteľnú vec desať rokov. Obdobne, pokiaľ nie je ustanovené inak, nadobudne občan aj právo zodpovedajúce vecnému bremenu (§ 132a ods. 2). Ak ide o pozemok alebo jeho časť, ktorý má občan nepretržite v držbe (§ 132a ods. 1) desať rokov a ku ktorému by sa inak mohlo zriadiť právo osobného užívania (§ 199 ods. 1), nadobúda vlastníctvo k pozemku alebo k jeho časti štát; občan nadobúda právo, aby sa s ním uzavrela dohoda o osobnom užívaní pozemku v rozsahu uvedenom v § 200. Ak výmera pozemku je väčšia než najvyššia prípustná výmera podľa § 200 a ak podľa územného plánu alebo územného rozhodnutia možno prenechať do osobného užívania viac častí tohto pozemku, má občan právo vybrať si len jednu z týchto častí, ku ktorej sa potom ako k samostatnému pozemku dohodou zriadi právo osobného užívania.

22. Podmienkami vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa § 135a ods. 1 OZ v znení zákona č. 131/1982 Zb. bola oprávnená držba veci v zmysle § 132a ods. 1 OZ, uplynutie vydržacej doby a spôsobilý predmet vydržania. Žalobca opomína, že ustanovenie § 135a ods. 2 OZ v znení zákona č. 131/1982 Zb. upravuje zvláštne podmienky pokiaľ ide o spôsobilý predmet vydržania. Ak bol predmetom držby pozemok, za spôsobilý predmet vydržania zákon označoval iba pozemok, ku ktorému by inak mohlo byť zriadené právo osobného užívania. Vlastnícke právo v takom prípade nadobudol štát a občanovi vzniklo právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní pozemku. Matka žalobcu teda nemohla nadobudnúť vydržaním vlastnícke právo k dotknutým pozemkom ku dňu 1. apríla 1984. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 3. apríla 2007 sp. zn. 22Cdo/781/2006, ktorý vychádzal z rovnakej právnej úpravy než do 01.01.1992 platila aj na území Slovenskej republiky, pozemok (a to akýkoľvek pozemok, nielen pozemok v tzv. socialistickom spoločenskom vlastníctve) nebol až do 01.01.1992, kedy nadobudla účinnosť novela Občianskeho zákonníka, prevedená zákonom č. 509/1991 Zb. spôsobilým predmetom vydržania vlastníckeho práva. Je to zrejmé jednak z toho, že pozemky neboli podľa vtedajšej legislatívy aj teórie predmetom tzv. osobného vlastníctva (§ 127 OZ v znení pred novelou č. 509/1991 Zb.), ako aj z toho, že oprávnený držiteľ pozemku, ktorý splnil v tejto dobe podmienky vydržania mal len právo, aby s ním bola uzatvorená dohoda o osobnom užívaní pozemku podľa § 135a ods. 2 OZ v znení platnom do 31.12.1991. Pokiaľ však taká dohoda uzatvorená nebola a oprávnená držba pozemku k 01.01.1992 už netrvala, nemohol držiteľ nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním. Obmedzenie rozsahu predmetov vydržania podľa Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 131/1982 Zb. tak, že nebolo možné vydržať vlastnícke právo k pozemkom, konštatuje NS SR aj v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 283/2009, tiež v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 361/2012.

23. Súd prvej inštancie po zistení, že kúpnopredajná zmluva z 20. novembra 1972 nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci podľa § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom k tomuto dňu k zmluve o prevode nehnuteľností bola potrebná registrácia štátnym notárstvom a vlastníctvo k nehnuteľnej veci prechádzalo až registráciou zmluvy vyslovil názor, že táto kúpna zmluva je neplatná. Odvolací súd nepovažuje záver súdu prvej inštancie o neplatnosti kúpnopredajnej zmluvy z dôvodu jej neregistrácie štátnym notárstvom za správny. Kúpnopredajná zmluva uzavretá 20. novembra 1972 iba nenadobudla vecnoprávne účinky, t. j. na jej základe nedošlo k prechodu vlastníckeho práva z predávajúcich na kupujúcich. Obligačné účinky zmluvy, t. j. povinnosť predávajúcich previesť na nadobúdateľa nehnuteľnosť, povinnosť kupujúceho prevziať nehnuteľnosť a zaplatiť kúpnu cenu i pri nedostatku vecnoprávnych účinkov tejto zmluvy, nastať mohli.

24. Vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom (§ 132 ods. 1 OZ v znení účinnom od 01.01.1992). Inou skutočnosťou je aj vydržanie vlastníckeho práva.

25. Podľa § 134 ods. 1 OZ v znení účinnom od 01.01.1992 oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má v nepretržitej držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

26. Kto sa považuje za oprávneného držiteľa upravuje Občiansky zákonník v znení účinnom od 01.01.1992 v § 130 ods. 1 tak, že ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti добromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

27. Súd prvej inštancie zamietol žalobu na určenie, že matka žalobcu nadobudla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním z dôvodu, že nespĺnila jednu z podmienok vydržania vlastníckeho práva a to oprávnenú držbu nehnuteľností. Rodičia žalobcu nemohli byť podľa názoru okresného súdu добromyseľní v tom, že im vlastnícke právo k terajším EKN parcelám XXX G. XXX, kat. úz. E. svedčí, ak parcela EKN XXX nebola predmetom kúpnej zmluvy a kúpna zmluva, ktorou sa prevádzala pozemkníkná parcela č. XXX bez výmery, ktorá podľa tvrdenia žalobcu má zodpovedať súčasnej EKN parcele č. XXX nebola napriek jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 134 ods. 2 OZ v znení účinnom do 31.12.1991) registrovaná na štátnom notárstve. Pri obvyklej miere opatrnosti, ktorú pri uzatváraní kúpnej zmluvy bolo možné od kupujúcich rodičov žalobcu očakávať, nie je možné právny omyl, že vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam nadobudli aj bez nadobudnutia účinnosti zmluvy, považovať za ospravedliteľný a priznať právnej predchodkyňi žalobcu vlastnícke právo titulom vydržania.

28. Žalobca záverom súdu prvej inštancie oponoval, že rovnaký názor vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo/283/2009 je už prekonaný nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 a novšou judikatúrou NS SR sp. zn. 5 Cdo /210/2019 a judikatúra Najvyššieho súdu Českej republiky pripúšťa nadobudnutie vlastníckeho práva aj k inému pozemku, ako je uvedené v zmluve, napr. susednému pozemku. Názor žalobcu o „prekonanej“ judikatúre vzťahujúcej sa k téme, ktorá bola predmetom konania sp. zn. 4 Cdo 283/2009 nie je celkom správny.

29. Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 riešil právnu otázku, či možno občana nadobúdajúceho nehnuteľnosť na základe ústnej kúpnej a darovacej zmluvy v polovici 70 rokov, kedy sa pre prevod nehnuteľnosti zmluvou vyžadovala jej registrácia na štátnom notárstve považovať za oprávneného držiteľa nehnuteľnosti, keď podľa R 73/2015 oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti добromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov. Podľa R 74/2015 oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti добromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode

nehnutelnosti, ktorá nebola uzatvorená v písomnej forme. Ústavný súd zaujal právny názor, že za ústavne konformný treba považovať skorší výklad vydržania vlastníckeho práva, ktorého podstata vyplýva z vecí sp. zn. 3 Cdo 117/94 s textom: „k oprávnenej držbe (pozemkov) došlo... po dohode o ich kúpe, o ktorej súdy nemali pochybnosti. Skutočnosť, že nedošlo k perfektnej, teda k platnej kúpnej zmluve, na posudzovanie oprávnenosti tejto držby to nemalo podstatný vplyv. Platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúci len pri prevode vlastníctva na základe právneho úkonu“ a ústavný súd zdôraznil, že taký výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

30. Uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 238/2009 bolo vydané 27.10.2010, ale ako judikát č. 73/2015 bolo uverejnené až v roku 2015. Nezodpovedá skutočnosti, že najvyšší súd upustil od názoru vysloveného v R 73/2015.

30.1 Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 147/2016 z 22. februára 2018 (R 62/2018) nadviazal na rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 283/2009 (R 73/2015) a jeho závery vzťahol aj na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu s právnou vetou, že od 1. januára 1992 nemôže dobrú vieru určitého subjektu v to, že vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu, zakladať zmluva, na základe ktorej nebol povolený vklad do katastra nehnuteľností.

30.2 V uznesení z 27.01.2015 sp. zn. 4 Cdo 361/2015 (R 74/2015) najvyšší súd judikoval, že dobrá viera (ako predpoklad oprávnenej držby) je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Okolnosti, ktoré nasvedčujú v prospech záveru o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia (titulu). Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí, treba posudzovať nielen zo subjektívnych predstáv držiteľa, ale i z objektívnych hľadísk viazucich sa k právnemu dôvodu (titulu), z ktorého sa odvodzuje vznik práva. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom na všetky okolnosti, sa musí vzťahovať aj na titul, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Tento titul nemusí byť vždy daný. Postačí, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. Nie je vylúčené, aby k vydržaniu vlastníckeho práva došlo na základe putatívneho právneho titulu. Je ale potrebné posúdiť, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu prejednávaneho prípadu po každom vyžadovať, nemal po vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Pre účely prejednávanej veci treba osobitne zdôrazniť, že omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalejšej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedliteľný (viď aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 97/2009, 4 Cdo 283/2009, 5 Cdo 30/2010, 3 MCdo 7/2010, 3 MCdo 8/2010 a 6 MCdo 5/2010). Neznalosť jasného, zrozumiteľného a nesporného ustanovenia zákona neospravedlňuje - pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť.

30.3 Aj v rozsudku z 30.11.2022 sp. zn. 4 Cdo 274/2020 vydanom po náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 484/2015 (v ktorom skutkovým základom sporu bolo tvrdené vydržanie vlastníckeho práva na základe neregistrovanej dohody o osobnom užívaní pozemku) najvyšší súd aplikoval závery judikátu R 73/2015 s vysvetlením, že „nieť rozumného dôvodu, prečo by judikátúrne axiomy o neospravedliteľnom právnom omyle (R 73/2015) nebolo možné použiť aj v prípadoch dohôd o osobnom užívaní pozemku, ktorých účinnosť podmieňoval zákon rovnako ako v prípade zmlúv o prevode nehnuteľnosti registráciou štátnym notárstvom (porovnaj § 134 ods. 2 a § 205 ods. 2 OZ v znení do 31. decembra 1991). V preskúmvanej veci je priamo v dohode uvedené, že právo osobného užívania sporného pozemku vznikne (až) jej registráciou štátnym notárstvom. Žalobcovia jednoznačne nepostupovali s obvyklou

mierou opatrnosti a pokiaľ vstúpili do držby sporného pozemku na základe dohody, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci jednoznačné a zrozumiteľné ustanovenie zákona (§ 205 ods. 2 OZ) vznik práva osobného užívania pozemku podmieňovalo jej registráciou, nemohli byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že sú nositeľmi tohto práva, i keď subjektívne mohli byť o tom presvedčení. Nemožno preto uvažovať o ich ospravedlniteľnom omyle. Dovolací súd uzavrel, že žalobcovia v okolnostiach daného prípadu neboli oprávnenými držiteľmi práva osobného užívania sporného pozemku, a preto sa nemohli z tohto titulu stať k 1. januáru 1992 jeho vlastníkami v zmysle § 872 ods. 1 OZ“.

30.4 Ani v rozsudku z 12.08.2021 sp. zn. 5 Cdo 210/2019 dovolací súd závery vyplývajúce z R 73/2015 nepoprel. Dovolateľky v tejto veci tvrdili odklon súdov nižšej inštancie od ustálenej rozhodovacej praxe, za ktorú označili rozhodnutia NS SR sp.zn. 3 Cdo 147/2016, 4 Cdo 287/2006, 5 Cdo 234/2009 a rozhodnutia ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 484/2015 a II. ÚS 384/2008. Najvyšší súd uviedol, že „z rozhodnutí, na ktoré dovolateľky poukazujú v rámci svojho dovolania vo veci odklonu súdov nižšej inštancie vyplýva, že judikatúra je konštantná v názore spočívajúcom v tom, že predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j., či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí (rozhodnutie najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/287/2006). Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018). Najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/283/2009 vyslovil, že o dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalkej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedlniteľný. Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o psychický stav, o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok, a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré budú svedčiť o oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol - či mu svedčí nejaký oprávnený nadobúdací titul. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude spravidla treba, aby vydržiteľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia vlastníctva, ktorý môže byť základom pre zápis vlastníckeho práva do príslušného katastra nehnuteľností, ale postačí existencia takéhoto nadobúdacieho titulu (aj putatívneho), ktorý jeho vnútorné presvedčenie, že sa stal vlastníkom veci, dostatočne opodstatňuje. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom k všetkým okolnostiam veci, sa musí vzťahovať i k titulu, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Takýmto titulom (právnym dôvodom) sa môže rozumieť len právny úkon, ktorým sa vec prevádza na iného vlastníka, napr. kúpna zmluva, darovacia zmluva, rozhodnutie štátneho orgánu a pod. V riešenom prípade dovolací súd uzavrel, že oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom. Z rovnakých hľadísk posudzoval dovolací súd vo veci sp. zn. 3Cdo/147/2016, v ktorej dospel k záveru, že dobrú vieru určitého subjektu v to, že vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu, nemôže v zásade zakladať zmluva uzatvorená od 1. januára 1992, na základe ktorej nebol povolený vklad do

katastra nehnuteľností“ a dovolací súd uzavrel, že dovolateľky neopodstatnene tvrdia dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, majú za to, že odvolací súd sa pri vyriešení otázky splnenia podmienok dobromyseľnej držby odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď že súd prvej inštancie a odvolací súd rozhodli na báze toho, že bola splnená podmienka dobromyseľnosti držby, pretože právny predchodca žalovanej mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Oba tituly, od ktorých odvodzoval vstup do držby považovali za také, ktoré jeho vnútorné presvedčenie, že sa stal vlastníkom veci, dostatočne opodstatňovali.

Dovolací súd teda rozhodnutie sp.zn. 4 Cdo/283/2009 aj po náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 484/2015 zahrnul do ustálenej súdnej praxe, v zmysle ktorej dobrá viera oprávneného držiteľa pre účely vydržania vlastníckeho práva musí byť daná so zreteľom k všetkým okolnostiam veci a musí sa vzťahovať i k titulu, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo.

31. Súd prvej inštancie podľa názoru dovolacieho súdu rozhodol vo veci v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou, keď žalobu zamietol z dôvodu, že matka žalobcu nemohla vydržať vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam (že jej vlastnícke právo k nim patrí, len táto otázka bola po zmene žaloby jej predmetom) pre absenciu dobrej viery (nebola dobromyseľná).

32. Podľa rozsudku z 12.08.2021 sp. zn. 5 Cdo 210/2019, na ktoré odkazuje sám žalobca v odvolaní sa musí dobrá viera oprávneného držiteľa vzťahovať aj k titulu, na základe ktorého môže držiteľ nadobudnúť vlastnícke právo.

32.1 Občiansky zákonník v znení účinnom do ku dňu uzavretia kúpnej zmluvy z 20.11.1972 umožňoval v § 133 nadobudnúť vlastnícke právo k veci kúpnu zmluvou, hneď v nasledujúcom ustanovení § 134 ods. 2 však jednoznačne stanovil za podmienku prechodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (pozemku) registráciu kúpnej zmluvy štátnym notárstvom. Rodičov žalobcu nemožno považovať za primerane opatrných kupujúcich nielen preto, že napriek výslovnému upozorneniu v kúpnej zmluve, že zmluva nadobudne účinnosť až jej registráciou na štátnom notárstve zmluvu neregistrovali, ale aj z dôvodu, že si nepreverili, či v zmluve uvádzaní predávajúci sú vlastníkami odpredávaných nehnuteľností, čo mohli urobiť nahliadnutím do pozemnoknižnej vložky č. XXXX kat. úz. E. a nepreverili si ani predmet prevodu, či parcely, o ktoré majú záujem, sú v kúpnej zmluve označené správne. Žalobca vypovedal, že jeho rodičia nekupovali pozemnoknižné parcely č. XXX G. XXX evidované v pozemnoknižnej vložke č. XXXX kat. úz. E. a nikdy tieto parcely ani neužívali. K EKN parcele č. XXX žalobca netvrdí existenciu nadobúdacieho titulu, iba poukazuje na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22 Cdo 954/2005 z 15. júla 2006.

33. Česká judikatúra nepatrí do ustálenej rozhodovacej praxe v zmysle právnej vety rozhodnutia najvyššieho súdu R 71/2018, avšak vzhľadom na historicky rovnakú právnu úpravu Slovenskej a Českej republiky je podľa názoru dovolacieho súdu vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo/274/2020 možné na ňu prihliadnúť pokiaľ ide o obdobný právny problém.

33.1 V žalobcom označenom rozhodnutí sa Najvyšší súd Českej republiky venoval otázke nadobudnutia vlastníckeho práva k susednému pozemku vydržaním v dôsledku jeho užívania omylom po kúpe iného pozemku a riešil, akého veľkého pozemku sa môže držiteľ chopiť, aby bol jeho omyl ospravedlniteľný a jeho držba bola oprávnená. Za ospravedlniteľný omyl najvyšší súd označil omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že držiteľ postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno od neho vzhľadom ku všetkým okolnostiam očakávať. Jedným hľadiskom pre posúdenie ospravedlniteľného omylu je podľa názoru dovolacieho súdu aj pomer plochy kúpeného pozemku a skutočne držaného pozemku, záleží aj na tvare pozemku a ich umiestnení v teréne. Význam zohráva aj spoločné oplotenie pozemkov, rozsah užívania právnym predchodcom a pod. Ospravedlniteľnosti omylu nasvedčuje, ak si ani vlastník susedného pozemku neuvedomil, že nadobúdateľ drží aj časť jeho pozemku. Pri posudzovaní pomeru nadobudnutej a skutočne držanej plochy pozemkov je potrebné vychádzať z celkovej výmery na seba naväzujúcich pozemkov, ktoré tvoria funkčný celok.

33.2 Odvolací súd opakuje, že právní predchodcovia žalobcu nepostupovali pri kúpe nehnuteľností s takou mierou opatrnosti, ktorú vzhľadom na vtedajšiu dobu bolo možné od nich očakávať a k argumentácii žalobcu o nadobudnutí susedného pozemku ospravedlniteľným omylom prednesenej až v odvolaní dopĺňa, že rodičia žalobcu nekupovali kúpnu zmluvou z 20.11.1972 pozemok ako jeden funkčný celok, umiestnenie pozemnoknižnej parcely č. XXX na strane jednej, s ktorou v malom rozsahu susedila parcela č. XXX nesúmerného tvaru a parciel č. XXX G. XXX na strane druhej na úplne odlišnom mieste nemohlo v kupujúcich vyvolať ospravedlniteľný omyl, že kúpili aj EKN parcelu č. XXX. Vykolkovanie EKN parcely č. XXX a jej odovzdanie právnym predchodcom žalobcu predávajúcimi

z kúpnej zmluvy z roku 1972 preukázané v konaní nebolo. Aj na túto parcelu, aj keď ju rodičia žalobcu dlhodobo užívali sa vzťahuje záver, že neboli jej dobromyseľnými držiteľmi.

34. Súd prvej inštancie zdôvodnil nevykonanie žalobcom navrhnutých dôkazov ich nadbytočnosťou.

34.1 Podľa rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018, 5Cdo 107/2019 (a iné) procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

34.2 Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že výsluch žalobcom navrhovaných svedkov označených v čestných vyhláseniach doložených do spisu by bol nadbytočný z dôvodu, že užívanie EKN parciel č. XXX G. XXX kat. úz. E. žalobcom spochybnené v konaní nebolo, sám žalovaný 1/ vyzval žalobcu, aby v ich užívaní (bez právneho dôvodu) nepokračoval, preto nebolo potrebné v konaní dokazovať toto tvrdenie. Zistenie, že žalobca užíva sporné nehnuteľnosti nebolo podstatné pre právne posúdenie nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam matkou žalobcu vydržaním podľa § 134 ods. 1 OZ v účinnom znení.

35. Odvolací súd uzatvára, že žiaden z odvolacích dôvodov nebol spôsobilý spochybniť správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej a výroku o trovách konania. Pokiaľ odvolací súd zmenil druhý výrok prvoinštančného rozhodnutia o trovách konania tak len z dôvodu, aby bolo presne uvedené, že nárok na náhradu trov konania od žalobcu podľa § 255 ods. 1 C. s. p. vznikol každému žalovanému zvlášť v rozsahu 100 %.

36. O povinnosti žalobcu nahradiť žalovaným trovy odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p. zohľadňujúc výsledok odvolacieho konania (úspech žalovaných).

37. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).